VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH**
(NR 101)
z dnia 26 września 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Spraw Zagranicznych (nr 101)

26 września 2013 r.

Komisja Spraw Zagranicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Roberta Tyszkiewicza (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie wyrażenia solidarności z prześladowanymi wspólnotami chrześcijańskimi w Egipcie i Syrii (druk nr 1702).

W posiedzeniu udział wzięli: **Artur Nowak-Far** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Jan Filip Libicki** senator oraz **dr Tomasz Korczyński** adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Piotr Babiński** i **Artur Kucharski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Piotr Świat** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji. Witam państwa posłów. Witam pana ministra Artura Nowaka-Fara, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Stwierdzam kworum. Otrzymali państwo porządek dzienny, który obejmuje w pkt 1 pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie wyrażenia solidarności z prześladowanymi wspólnotami chrześcijańskimi w Egipcie i Syrii (druk nr 1702), zaś w pkt 2 sprawy bieżące. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, uznam porządek za przyjęty. Sprzeciwu nie słyszę, zatem przechodzimy do realizacji porządku obrad.

Projekt z druku nr 1702 został skierowany do naszej Komisji do pierwszego czytania w dniu 10 września br. Przypominam, że pierwsze czytanie obejmuje uzasadnienie przez wnioskodawcę, pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy oraz debatę w sprawie ogólnych zasad projektu.

Bardzo proszę przedstawiciela wnioskodawców, pana posła Krzysztofa Szczerskiego, o przedstawienie uzasadnienia projektu uchwały.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowna Komisjo, panie senatorze, jest dla mnie wielkim zaszczytem, że mogę w imieniu grupy posłów Prawa i Sprawiedliwości przedstawić Komisji, mam nadzieję do pozytywnego zaopiniowania, projekt uchwały dotyczącej sprawy, która jest bezdyskusyjna. Ma ona wymiar nie tyle polityczny, ile ludzki.

Przy zbyt małej aktywności wspólnoty międzynarodowej, a czasami przy milczeniu i wzbranianiu się przed zajęciem stanowiska, możemy mieć do czynienia z prawdziwą zagładą części światowej cywilizacji, i to nie tylko w sensie materialnym, ale przede wszystkim ludzkim. Zagrożone jest istnienie chrześcijańskich wspólnot w miejscach, które są dla chrześcijaństwa niezwykle istotne, gdzie te wspólnoty w sposób nieprzerwany tworzą kulturę i wyznają wiarę w Chrystusa. Te miejsca są nie tylko częścią dziedzictwa duchowego i religijnego, ale także cywilizacyjnego współczesnego świata. Na terenie Syrii po raz pierwszy nazwano wyznawców Chrystusa chrześcijanami. Na tych obszarach rozwinął się monastycyzm. Stąd pochodzi ogromna część dziedzictwa religijnego wolnego chrześcijaństwa.

Dziś te miejsca są zagrożone. Ludzie, którzy wciąż mają odwagę wyznawać Chrystusa, są prześladowani. Religią, która w największym stopniu pada ofiarą prześlado-

wań na świecie, jest chrześcijaństwo. Najwięcej chrześcijan ginie za wiarę w XXI wieku. Obecnie dzieje się to na oczach świata. Ważne jest zatem, aby polski parlament zabrał w tej sprawie głos i zajął stanowisko.

W uchwale apelujemy do społeczności międzynarodowej o wsparcie, o konkretne działania na rzecz ochrony chrześcijan na Bliskim Wschodzie przed całkowitą zagładą. To także jest odpowiedź na apel, który był kierowany do większości państwa posłów ze strony tych osób, które proszą o podjęcie działań, aby przestrzegane były podstawowe prawa człowieka. Ich jedyną winą jest to, że wyznają wiarę w Chrystusa. Muszą uciekać ze swoich domów lub świątyń albo giną. Oszczędzę państwu drastycznych opisów tych wydarzeń.

Sytuacja jest skomplikowana. Uchwała nie ma na celu ingerencji w działania polityczne czy proponowania rozwiązań politycznych. To nie jest naszym zadaniem. Chcemy wyrazić ludzką solidarność z tymi wspólnotami i apelować o to, aby świat o nich pamiętał. Warto, żeby społeczność międzynarodowa w swoich dyskusjach o sytuacji na Bliskim Wschodzie wzięła pod uwagę los chrześcijan. Nie może być tak, żeby rozwiązanie sytuacji bliskowschodniej odbyło się na grobie chrześcijaństwa.

Przygotowując się do dzisiejszego posiedzenia, przeczytałem homilię Jana Pawła II, który odwiedził Syrię. Były to słowa pełne nadziei, że Damaszek jest miejscem, w którym chrześcijaństwo może wraz z innymi religiami bezpiecznie trwać w wierze. Niestety, po upływie 12 lat te słowa brzmią bardzo smutno. Z miast, które odwiedzał Ojciec Święty, chrześcijanie muszą uciekać. Ich los jest zagrożony.

Bardzo proszę Wysoką Komisję o dyskusję i o przyjęcie projektu uchwały. Jest to wyraz ludzkiej solidarności z prześladowanymi wspólnotami chrześcijańskimi. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję posłowi wnioskodawcy.

Czy pan minister zechciałby zabrać głos? Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, ta inicjatywa jest nie do przecenienia. Jest odpowiedni moment na to, aby polski parlament zabrał głos w tak poważnej sprawie.

Chciałbym przedstawić pewne elementy sytuacji politycznej, do której uchwała będzie się odnosić, i wskazać, że obalenie w 2011 r. laickich reżimów otworzyło drogę radykalnym ruchom islamskim dążącym do przejęcia władzy i stworzenia w regionie państwa na bazie prawa muzułmańskiego. Główną ofiarą tego rodzaju poczynań stały się mniejszości religijne, w szczególności mniejszości chrześcijańskie. O potrzebie ochrony społeczności chrześcijańskich mówił niedawno w Polsce kardynał Boutros Raï maronicki patriarcha Antiochii podczas konferencji naukowej zorganizowanej przez UKSW „Chrześcijanie na Bliskim Wschodzie", która odbyła się w sierpniu br. Byłem na tej konferencji i miałem okazję spotkać kardynała i chwilę z nim porozmawiać. Jego słowa potwierdzają, że sytuacja jest niezmiernie poważna, wymagająca interwencji na wielu płaszczyznach.

Pragnę również wskazać, że patriarcha Antiochii wspomniał o trudnej sytuacji nie tylko chrześcijan, ale wszystkich wspólnot religijnych, które mają charakter mniejszościowy, które nie tkwią w głównym nurcie muzułmańskim. Podejmowane działania odnoszącego się do tego regionu, ze względu na skomplikowaną naturę relacji religijnych, a nawet etnicznych, powinny być bardzo wyważone, aby efekt nie był przeciwny do zamierzonego. Zbyt dosłowna ingerencja może prowokować dalszą eskalację antychrześcijańskiej agresji w miejsce stopniowego wyciszania nastrojów prowadzącego do ewentualnego pojednania. Oczywiście, mówiąc to, chcę, aby zostało to zrozumiane jako kwestia natury ogólnej, wskazująca na to, że każde słowo w uchwale, którą podejmie parlament, będzie miało wagę i istotny rezonans odnoszący się do konkretnego życia, do konkretnych ludzkich losów.

Polska podejmuje wysiłki na rzecz bieżącej poprawy sytuacji chrześcijan w regionie. Na tę konieczność zwrócił uwagę minister Radosław Sikorski w wielu rozmowach z czołowymi politykami świata, w tym z sekretarzem stanu USA Johnem Kerrym. Do MSZ

został wezwany ambasador Egiptu w Warszawie, któremu przekazano krytyczne stanowisko Polski w sprawie ataków na świątynie koptyjskie. W nawiązaniu do agresji kierowanej wobec chrześcijańskich duchownych strona polska podkreślała, że zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim obywatelom Egiptu to obowiązek, który spoczywa na władzach tego kraju. Polska przekazała także wsparcie finansowe dla Caritas Polska, która wysyła pomoc uchodźcom syryjskim w Jordanii. Jesteśmy również w kontakcie z dyplomacją watykańską, która wykazuje istotną aktywność w tamtym regionie.

Rekapitulując tę wypowiedź, chciałbym podkreślić, że wagę ma ochrona wszystkich mniejszości religijnych w tamtym regionie, niekoniecznie wyłącznie chrześcijańskiej, choć oczywiście to grupy chrześcijańskie są najbardziej narażone i najbardziej nam bliskie. Uważamy, że trzeba sprawę postawić jednoznacznie, a uchwała, nad którą Komisja debatuje, wpisuje się w chlubne tradycje Polski tolerancyjnej, niosącej pomoc, szlachetnej. Trzeba dostrzegać każdą krzywdę wszystkich wspólnot i mniejszości religijnych w rejonach dotkniętych moralną klęską człowieka, nienawiścią, prześladowaniami religijnych, niszczeniem spójności wspólnot wyznaniowych o wielkiej tradycji i wkładzie w dorobek ludzkości.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo panu ministrowi. Rozpoczynamy debatę. Jako pierwszy zabierze głos pan przewodniczący Iwiński. Bardzo proszę.

Poseł Tadeusz Iwiński (SLD):

Dziękuję bardzo. Przepraszam, że będę musiał wyjść po mojej wypowiedzi, żeby zabrać głos w sesji plenarnej.

Jest to cenna inicjatywa. Warto zauważyć, że nie jest nowa. Przypomnę, że pod koniec poprzedniej kadencji nasza Komisja wystąpiła z podobną inicjatywą. Powołano podkomisję, której miałem honor przewodniczyć. Uchwała została przyjęta przez Sejm jednogłośnie.

Kwestia jest pozadyskusyjna. Pamiętam, że wiele lat temu, jako pracownik UW kierowałem ekspedycją na Bliskim Wschodzie. Byliśmy w Maluli, która wówczas była mało znana. Obecnie jest znana jako miasteczko, gdzie do dziś używa się języka aramejskiego, którym mówił Chrystus i w którym została napisana Biblia.

Mam jedną uwagę i propozycję. Wydaje mi się, że warto rozszerzyć tytuł i treść uchwały. Prześladowania dotyczą głównie Egiptu i Syrii, ale odnoszą się do całego regionu Bliskiego Wschodu. Proponowałbym zatem, aby tytuł uchwały brzmiał: „w sprawie solidarności z prześladowanymi wspólnotami chrześcijańskimi na Bliskim Wschodzie, zwłaszcza w Egipcie i Syrii". Sądzę, że wnioskodawcy poprą tę sugestię.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Pan poseł Gałażewski, bardzo proszę.

Poseł Andrzej Gałażewski (PO):

Dziękuję bardzo. Na ostatnim spotkaniu komisji zajmujących się wspólną polityką bezpieczeństwa i obrony oraz polityką zagraniczną, które odbyło się w Wilnie, ten temat był poruszany w wystąpieniu pani Ashton. Przekazała ona informację, że wielokrotnie spotykała się z nowymi władzami Egiptu i poruszała tę kwestię. Nowe władze Egiptu zdelegalizowały Bractwo Muzułmańskie, które ponosi odpowiedzialność za prześladowania. Nowe władze rozumieją konieczność ograniczenia takich sytuacji. Można powiedzieć, że w odniesieniu do Egiptu wszystko, co można było zrobić, zostało zrobione. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Pan senator Libicki, bardzo proszę.

Senator Jan Filip Libicki:

Dziękuję bardzo. Pozwolę sobie zacząć od kilku podziękowań. Po pierwsze, dziękuję, że otrzymałem zaproszenie na posiedzenie Komisji. Jestem przewodniczącym parlamentarnego zespołu ds. obrony chrześcijan na świecie. Ranga działań podejmowanych przez

zespoły parlamentarne i przez komisje jest zupełnie inna. Ciężar gatunkowy podjęcia uchwały przez Komisję Spraw Zagranicznych, jedną z najważniejszych, jest znaczący.

Chciałbym zatem podziękować inicjatorom – parlamentarzystom Prawa i Sprawiedliwości za projekt uchwały. Wpisuje się ona dobrze w tradycję Komisji. W 2011 r. wspólnie pracowaliśmy nad uchwałą Sejmu dotyczącą wydarzeń w Aleksandrii. 20 lutego br. odbyło się spotkanie Komisji Spraw Zagranicznych w sprawie Korei. Komisja Spraw Zagranicznych Sejmu RP interesuje się tymi zagadnieniami. Działania MSZ w tej materii, w tym osobiście pana ministra Sikorskiego, są szeroko znane.

Pragnę zwrócić uwagę na dwa elementy. Sytuacja trochę się zmienia. Pamiętam, że kiedy na pierwsze spotkanie zespołu, którym kieruję, zaprosiliśmy ambasadora Egiptu, traktowaliśmy go jako przedstawiciela strony, która utrudnia codzienne życie chrześcijanom. Dziś to świeckie władze Egiptu raczej bronią praw chrześcijan przed islamistami. Warto zwrócić na to uwagę. Warto by w trybie bardziej regularnym poruszać tę tematykę, bo kwestia prześladowań chrześcijan dotyczy nie tylko Syrii czy Egiptu, choć te sprawy są najbardziej palące.

Pozwoliłem sobie zaprosić na dzisiejsze nasze spotkanie pana Tomasza Korczyńskiego, który pracował w fundacji „Pomoc Kościołowi w Potrzebie" i w organizacji ekumenicznej działającej na rzecz praw chrześcijan „Open Doors". Pan Korczyński jest wykładowcą UKSW i ma bardzo dobrze zebrane i udokumentowane poszczególne przypadki prześladowania chrześcijan w różnych częściach świata. Jeśli będzie wolą Komisji, aby skorzystać z jego wiedzy, pan doktor jest do dyspozycji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję. Pan poseł Sellin, bardzo proszę.

Poseł Jarosław Sellin (PiS):

Dziękując panu senatorowi za miłe słowa, chcę powiedzieć, że zapewne korzystamy z różnych źródeł informacji, ale wydaje się, że chrześcijanie w Egipcie są dosyć instrumentalnie traktowani. Obecne władze wojskowe w pierwszych momentach po przewrocie zachowywały się tak, jakby chciały skierować gniew ulicy islamskiej przeciwko chrześcijan. Ich działania na rzecz obrony chrześcijan były bardzo opóźnione albo nie było ich wcale. Generalnie chrześcijanie wydają się być „kozłem ofiarnym" w konflikcie między świecką, militarną, nową władzą Egiptu a gniewem islamskiej ulicy. Obu stronom to odpowiadało.

Wydaje się, że działania naszego kręgu cywilizacyjnego, tzn. szeroko rozumianego Zachodu, powinny być twardsze, również wobec obecnych władz – aby wywiązywały się one z obowiązku ochrony własnych obywateli, zakorzenionych w społeczeństwie od stuleci.

Cieszymy się, że generalnie jest poparcie dla tej inicjatywy, że jest konsens wokół niej oraz pozytywna ocena wyważonej treści. Chciałbym natomiast polemizować z postulatami rozszerzenia geograficznego i merytorycznego uchwały. Oczywiście można by wspomnieć również o Pakistanie. Jednak to w Egipcie i Syrii mamy do czynienia z dynamicznym procesem zmian i tam możemy wywalczyć lepszą sytuację chrześcijan. W Pakistanie nie wydaje się to realne. Dlatego celowo zawęziliśmy uchwałę tylko do tych dwóch państw.

Sugerowane przez pana ministra rozszerzenie na inne grupy mniejszościowe też wydaje nam się wprawdzie szlachetne, ale mało efektywne. Kiedy nieszczęście spotyka sunnitów, mają obrońców w Arabii Saudyjskiej. Kiedy nieszczęście spotyka szyitów, mają obrońców w Iranie. Natomiast chrześcijanie mają poczucie, że nikt ich nie broni, bo nikt nie upomina się o ich prawa, czego dowodem jest spotkanie ministrów spraw zagranicznych UE sprzed miesiąca, gdzie rozmawiano wyłącznie o Syrii i Egipcie i w żadnym zdaniu nie znalazła się opinia krytyczna wobec tego, co spotyka chrześcijan. Najwyższy czas, żeby Zachód zaczął dopominać się o los chrześcijan.

Pan minister ma zapewne raport z naszego wczorajszego spotkania z ministrem Winidem i przedstawicielem MON, niestety niskiego, trochę lekceważącego dla nas szczebla. Rozmawialiśmy długo na temat Syrii i Egiptu. Dowiedzieliśmy się, że polska dyplomacja upomina się o tę sprawę gdzie tylko się da, ale jest to mało efektywne. Inni tego nie podejmują albo lekceważą. Nie ma pomysłu na uczynienie tych zabiegów bar-

dziej efektywnymi. Nie można ograniczać się do pochylenia z troską nad problemem i do wyrażania ogólnikowych deklaracji.

Wychodząc poza treść dzisiejszej uchwały, stawiam te same pytania, które formułowałem wczoraj. Czy nie można doprowadzić do sytuacji, żeby Polska przedstawiała oryginalne pomysły, które mogłyby być efektywne w walce o ratowanie chrześcijan? W Egipcie ma się odbyć referendum konstytucyjne. Władze zastanawiają się nad zmianami konstytucji. Wiem, że to bardzo delikatna wewnętrzna sprawa każdego państwa, ale chyba możemy nawiązać kontakt z władzami Egiptu, żeby wysondować, czy jest możliwość zagwarantowania w konstytucji Egiptu praw chrześcijan.

Druga sprawa to turystyka. Egipt żyje przede wszystkim z turystyki. Można by zasygnalizować, że jeśli dojdzie do ponownych ataków na chrześcijan i nie uzyskają oni ochrony, użyjemy instrumentu *soft power* w postaci apelu, żeby nie korzystać z usług turystycznych Egiptu. Mógłby to być sygnał ostrzegawczy dla władz Egiptu, które niezbyt gorliwie bronią własnych obywateli.

To samo dotyczy Syrii. Jeśli mamy sygnał, że uda się zebrać skonfliktowane strony w ramach inicjatywy Genewa II, to można wypracować agendę rozmów zawierającą konkretne postulaty Europy na rzecz wzmocnienia pozycji chrześcijan. Namawiamy do takiej refleksji i do przedstawiania konkretnych propozycji.

Sygnalizuję to dodatkowo. Nie postuluję, żeby włączyć te zagadnienia w treść uchwały. Chcieliśmy zachęcić nie tylko do poruszania tematu przez polską dyplomację, ale też do przedstawiania konkretnych pomysłów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję. Pan przewodniczący Waszczykowski.

Poseł Witold Waszczykowski (PiS):

Dziękuję. Proszę państwa, wczoraj wróciłem z Jordanii, gdzie miałem okazję odwiedzić obóz uchodźców syryjskich przy granicy jordańsko-syryjskiej, który jest dziś czwartym miastem jordańskim, liczącym 120 tys. ludzi. Ludzie żyją w różnych warunkach, w efekcie wsparcie międzynarodowego w coraz lepszych, ale jednak dalece odbiegają one od normalnych, domowych. Wspieram tę uchwałę głosem samych zainteresowanych. Trzeba tym ludziom pomóc.

Odnosząc się do apelu posła Sellina i pytania, co można zrobić, odpowiadam, że przede wszystkim trzeba tam bywać. Polska dyplomacja nie bywa w tym regionie. Wszyscy, którzy zajmują się polityką zagraniczną, znają maksymę: „Pojedź na Bliski Wschód, zanim Bliski Wschód przyjdzie do ciebie". Bliski Wschód jest polem rozgrywki międzynarodowej i tam trzeba być obecnym na wysokim szczeblu. Od wielu lat w tym regionie nie ma wizyt polskiej dyplomacji. Tylko w ten sposób można dać sygnał władzom tych krajów, że się interesujemy, monitorujemy. Polska 6 lat temu wycofała się z operacji pokojowych na Bliskim Wschodzie, co zostało dostrzeżone. Warto wspomnieć również dość nonszalanckie wystąpienie premiera Tuska sprzed miesiąca, który powiedział publicznie, że kwestia syryjska nie jest naszym problemem, że nie mamy tam żadnych interesów. Uchwała powinna być głosem nadrabiającym popełnione błędy. Powinniśmy apelować, żeby została przyjęta przez aklamację. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję.

Pani minister Fotyga, bardzo proszę.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Dziękuję bardzo. Oczywiście podpisuję się pod uchwałą, choć formalnie podpisy zebrano, kiedy byłam chora, więc będę musiała to uzupełnić. Za szczególnie istotne uważam słowa, które wypowiedział przewodniczący Waszczykowski. Mamy do czynienia z wieloma konsekwencjami wcześniej podejmowanych decyzji. Sądzę, że polska obecność mogłaby złagodzić wiele dramatycznych dla chrześcijan efektów konfliktów na Bliskim Wschodzie.

Pragnę również zwrócić uwagę na pewne różnice sytuacji politycznej w Syrii i Egipcie. Odpowiadając na wątki poruszone przez mojego kolegę Jarosława Sellina, uważam, że obecnie tworzone są warunki, aby zdecydowanie poprawić sytuację chrześcijan

w Egipcie. Trudno natomiast powiedzieć, żeby bieg wydarzeń w Syrii jednoznacznie wskazywał na pozytywne perspektywy dla chrześcijan. Obowiązek ochrony obywateli nie jest kwestionowany przez władze Egiptu. Jednak jeszcze niedawno były tam władze, które nie tylko nie chciały bronić chrześcijan, lecz były odpowiedzialne za ich mordowanie. Obecnie przedstawiciele instytucji, które mają za zadanie wymuszanie prawa w Egipcie, są poddawani egzekucjom. Uważam, że należy wywierać naciski, ale również umiejętnie oceniać sytuację i zdawać sobie sprawę z szans i kierunków. Przynajmniej w komentarzach należy rozróżniać sytuację egipską i syryjską. Uchwały w sprawie Egiptu nie podjęliśmy wówczas, kiedy sytuacja chrześcijan była najgorsza. To są pewne moje zastrzeżenia dotyczące wypowiedzi, bo absolutnie nie treści uchwały.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję pani minister.

Pozwolę sobie krótko zabrać głos. Cieszę się, że projekt przedstawiony przez pana posła Szczerskiego nie budzi kontrowersji i jest poważna szansa, aby został przyjęty poprzez aklamację. Środowisko mojego klubu inaczej niż wnioskodawcy ocenia aktywność rządu, to znaczy pozytywnie. Dostrzegamy jednak potrzebę wzmocnienia naszych działań poprzez przyjęcie tej uchwały. Uważamy, że jest ona właściwym dla parlamentu sposobem podkreślenia wagi zagadnienia.

Jeśli pan ekspert chciałby zabrać głos, to bardzo proszę.

Adiunkt z Instytutu Socjologii UKSW dr Tomasz Korczyński:

Szanowni państwo, przede wszystkim chcę bardzo podziękować za tę inicjatywę. Mam bezpośredni kontakt z ludźmi, którzy tam przebywają. Taki głos jest słyszany i oczekiwany, ma nie tylko wartość symboliczną. Zachód milczy, a Polska wciąż jest postrzegana jako symbol wolności i solidarności.

Najwyższy czas, aby podjąć tę inicjatywę. Wiemy, co się stało w Iraku. Ponad milionowa populacja chrześcijan przemieszczała się przez kraj, do autonomii Kurdystanu, a także na zewnątrz – do Jordanii, Turcji, Libanu, Syrii. Hańbą Zachodu jest, że zostało to przemilczane. Teraz w Syrii ludzie ponownie doświadczają tej traumy.

Pani minister Fotyga słusznie zwróciła uwagę na fakt, że sytuacja chrześcijan w Egipcie w porównaniu z tym, co się działało pod reżimem Bractwa Muzułmańskiego, które działało jak organizacja paramilitarna dokonująca egzekucji na chrześcijanach, podpaleń, uległa poprawie. Często mówi się o zamachu stanu, ale tak naprawdę doszło do zdymisjonowania Mursiego na podstawie konstytucji. To wola narodu spowodowała, że został odsunięty od władzy. Wojsko tylko skorzystało z okazji. Obecnie kościół reprezentuje aż trzech przedstawicieli kościoła prawosławnego, katolickiego i protestanckiego. W sumie w nowej konstytuancie funkcjonuje aż pięciu chrześcijan, wiele kobiet. Nie można przekreślać tej chęci ukazania nowej rzeczywistości w Egipcie. Oczywiście należy wywierać presję, żeby ochrona kościołów była większa. Pamiętajmy jednak, że bezpośrednio w podpalenia kościołów w dniach 14–18 sierpnia było zaangażowane Bractwo Muzułmańskie i salafici.

Nie można być niesprawiedliwym. Warto ten głos uwzględnić.

Jeszcze raz chciałbym podziękować państwu za tę inicjatywę. Teraz jest najwyższy czas. Ataki na Malulę w Syrii i na inne zabytkowe miejsca, ważne z punktu widzenia dziedzictwa nie tylko religijnego, ale i kulturowego nie mogą pozostać przemilczane. Tak naprawdę to fundamentaliści i pospolici bandyci niszczą te kościoły i klasztory. Chrześcijanie wolą chronić się na obszarze, gdzie działają wojska Assada i policja oraz wojsko egipskie. Wsłuchajmy się w ten głos chrześcijan, w głos biskupów i świeckich. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo.

Zanim poproszę pana ministra i pana posła wnioskodawcę o podsumowanie dyskusji, to mam następujące pytanie do pani minister. Czy pani minister chce wnieść poprawki do treści uchwały?

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Nie. Podpisuję się pod treścią uchwały. Prosiłabym jednak wnioskodawców o uwzględnienie tego elementu, a mojego kolegę Jarka Sellina, żeby zechciał wziąć pod uwagę wypowiedź eksperta, z którą się zgadzam.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Poproszę pana ministra o ustosunkowanie się do dyskusji.

Podsekretarz stanu w MSZ Artur Nowak-Far:

Bardzo dziękuję, że miałem sposobność wysłuchania tak cennych, wartościowych głosów. Jest to dla mnie pewien honor jak i przyjemność, biorąc pod uwagę powagę materii, której to dotyczy. Wszystkie działania, które polepszą los bliskich nam mniejszości chrześcijańskich w tym regionie, są i będą popierane przez MSZ. W tym kontekście sądzę, że inicjatywa jest nadzwyczaj wartościowa.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję, panie ministrze.

Bardzo proszę posła wnioskodawcę, pana Krzysztofa Szczerskiego, o zabranie głosu.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Dziękuję za wszystkie głosy w dyskusji. Dziękuję również panu ekspertowi za wypowiedź. Byłem jednym z inicjatorów pomysłu, aby „Open Doors" otrzymało nagrodę im. Sacharowa w Parlamencie Europejskim. Okazało się jednak, że PE nie jest gotów przyznać nagrody organizacji zajmującej się obroną chrześcijan.

W pełni zgadzam się ze słowami pani minister Fotygi. Projekt został złożony 5 września. Sytuacja na Bliskim Wschodzie jest dynamiczna. Treść uchwały nie odnosi się do obecnych władz Egiptu, jest zatem uniwersalna i może być przyjęta bez merytorycznej ingerencji w tekst. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos w debacie? Dziękuję bardzo.

Zamykam debatę i stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu z druku nr 1702. Wnoszę o niezwłoczne przystąpienie do rozpatrzenia projektu. Nie słyszę sprzeciwu, zatem przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały.

Czy do tytułu są uwagi? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Piotr Świat:

Poseł Tadeusz Iwiński zgłosił postulat zmiany tytułu. Jeśli Komisja wyraża zgodę na zmianę tytułu, jest to dobry moment, żeby wnieść odpowiednią poprawkę na piśmie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Mamy tę świadomość, ale oprócz pana przewodniczącego Iwińskiego nikt nie podtrzymał tego wniosku.

Czy ktoś widzi potrzebę takiej poprawki? Kieruję to pytanie również do posła wnioskodawcy. Chodziło o uzupełnienie tytułu uchwały o wprowadzenie nazwy „Bliski Wschód".

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Składam tę propozycję jako autopoprawkę ze strony wnioskodawców.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo.

Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Piotr Świat:

Odczytam brzmienie tytułu.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Może zmienilibyśmy kolejność, „zwłaszcza w Syrii i Egipcie".

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Uważam tę uwagę za cenną.

Czy pan poseł wnioskodawca przyjmuję tę uwagę?

Legislator Piotr Świat:

Tytuł po uwzględnieniu poprawek będzie brzmiał: „…w sprawie wyrażenia solidarności z prześladowanymi wspólnotami chrześcijańskimi na Bliskim Wschodzie, zwłaszcza w Syrii i Egipcie”.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Poseł Krząkała.

Poseł Marek Krząkała (PO):

Drobna uwaga. W dalszej części tekstu również powinniśmy zmienić kolejność tych dwóch państw.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Rozumiem, że Biuro Legislacyjne uwzględni tę uwagę.

Legislator Piotr Świat:

Oczywiście. Jeśli Komisja nas do tego upoważni, Biuro Legislacyjne wprowadzi konsekwencje tej poprawki do tekstu.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Rozumiem, że jest w Komisji konsens, aby zmienić kolejność państw w całym tekście. Dziękuję bardzo.

Czy do akapitu pierwszego są uwagi? Rozumiem, że w ostatnim zdaniu zamieniamy kolejność na „Syrii i Egipcie”.

Czy przedstawiciel wnioskodawców chciałby zabrać głos? Nie słyszę.

Czy pan minister chciałby zabrać głos? Nie słyszę.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Chciałbym odczytać brzmienie akapitu pierwszego, po konsultacjach z Biurem Legislacyjnym.

„Sejm RP wyraża solidarność ze wspólnotami chrześcijańskimi na całym świecie, które są dziś ofiarami mordów i prześladowań. Szczególnie dramatyczne wydarzenia tego rodzaju mają miejsce w ogarniętych niepokojami społecznymi i wojnami krajach Bliskiego Wschodu – Syrii i Egipcie”.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Dziękuję bardzo.

Czy do proponowanego brzmienia akapitu pierwszego są uwagi? Nie słyszę.

Przechodzimy do rozpatrzenia akapitu drugiego. Czy są uwagi?

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Jeśli bym mógł, odczytałbym brzmienie akapitu drugiego po korektach językowych.

„Sejm RP wzywa społeczność międzynarodową do podjęcia odważnych działań w celu obrony chrześcijan przed eksterminacją. Milczenie, brak reakcji i niewystąpienie w obronie chrześcijan, zwłaszcza w Syrii i Egipcie, mogą spowodować, że te istniejące od dwóch tysięcy lat i bardzo zasłużone wspólnoty przestaną istnieć, do czego nie można dopuścić. Współczesny świat nie może bezczynnie przyglądać się, jak ludzie giną tylko dlatego, że chcą pozostać wierni swojej religii”.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Czy są uwagi ze strony członków Komisji?

Czy pan minister ma uwagi?

Dziękuję bardzo. Przystępujemy do rozpatrzenia trzeciego akapitu. Czy poseł wnioskodawca chciałby zabrać głos? Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi? Nie ma uwag.

Czy są uwagi do czwartego akapitu? Poseł wnioskodawca.

Poseł Krzysztof Szczerski (PiS):

Proponuję zastąpić wyrazy „ewentualnych międzynarodowych rozstrzygnięć” wyrazami „ewentualnego międzynarodowego rozstrzygnięcia”.

Przewodniczący poseł Robert Tyszkiewicz (PO):

Czy jest zgoda na tego typu zmianę?

Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi?

Dziękuję bardzo.

Przystępujemy do przyjęcia całości projektu. Czy ktoś zgłasza sprzeciw wobec przyjęcia projektu uchwały? Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła projekt uchwały bez głosu sprzeciwu.

Przystępujemy do wyboru posła sprawozdawcy na posiedzenie Sejmu. Proponuję, by sprawozdawcą został pan poseł Szczerski. Czy pan poseł wyraża zgodę? Dziękuję.

Czy są zastrzeżenia co do wyboru pana posła? Nie ma zastrzeżeń. Stwierdzam, że Komisja bez głosów sprzeciwu powierzyła posłowi Szczerskiemu funkcję sprawozdawcy.

Jeśli nie ma spraw bieżących, informuję, że na tym porządek obrad został wyczerpany. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję za uczestnictwo.